

Provinciale Staten

T.a.v. de voorzitter

onderwerp	kenmerk	behandeld door	verzonden
Afdoening toezegging nr. 20 (Commissie Ruimte), inzake plastic korrels in Zeeuws milieu.	20003483 		

Middelburg, 11 februari 2020

Geachte voorzitter,

In de commissie Ruimte van 17 januari 2020 zijn vragen gesteld naar aanleiding van de uitzending van Nieuwsuur over de aanwezigheid van plastic korrels in het Zeeuwse milieu. In de uitzending was te zien dat ook in Zeeland aan de oevers van de Westerschelde plastic korrels aangetroffen worden.

1. Achtergrond

Volgens cijfers van Wereld Natuurfonds verdwijnt er wereldwijd meer dan 8 miljoen ton plastic afval in de oceanen en in zee. Een deel daarvan is granulaat, (plastic korrels). Dit granulaat wordt gebruikt als grondstof voor productie van plastic producten. Bij de productie, het transport en verwerking van granulaat kan er verlies optreden waardoor de plastic korrels in het milieu terecht komen. Oorzaken van product verlies zijn bijvoorbeeld morsen bij laden- en lossen, schoonmaakwerkzaamheden waarbij korrels in het riool terecht komen en verlies van lading. In januari 2019 verloor de MSc Zoe een groot aantal containers. Eén van deze containers bevatte polystyreen korrels, in totaal 22,5 ton. Op de stranden van de Waddeneilanden werd daarna een groot aantal korrels aangetroffen.

Er zijn verschillende maatschappelijke organisaties die stranden en rivieroevers monitoren en in beeld brengen waar er plastic afval en plastic korrels aanspoelen. Verschillende websites rapporteren dat op circa 40% van de Nederlandse stranden plastic korrels worden aangetroffen. Eenmaal in het milieu zijn de korrels lastig te verwijderen en opruimen kost veel geld.

Zeedieren en vogels zien de plastic korrels aan voor voedsel. Via ingestie komen de korrels in de voedselketen, met gezondheidseffecten tot gevolg.

2. Maatregelen

Wereldwijd en ook in Nederland is er steeds meer aandacht voor plastics in zee. Rijkswaterstaat heeft bijvoorbeeld een landelijk programma met maatregelen. Er is aandacht voor microplastics en er wordt steeds meer focus gelegd op bronaanpak.

- Schone Schelde Convenant

Op dinsdag 19 februari 2019 heeft de Provincie Zeeland samen met 27 andere partijen het Samenwerkingsconvenant Schone Schelde ondertekend. Ook (haven)bedrijven en gemeenten hebben het convenant mede ondertekend: North Sea Ports, Havenbedrijf Antwerpen, Amels, Dow Benelux, Trinseo en de Zeeuwse Reinigingsdienst, Gemeenten Reimerswaal, Borsele, Noord-Beveland, Schouwen-Duiveland, Veere en Vlissingen.

Het samenwerkingsconvenant Schone Schelde heeft tot doel de gezamenlijke inspanning te vergroten en het probleem bij de bron aan te pakken. Daarmee willen de betrokken partijen de hoeveelheid zwerfvuil in de Schelde structureel verminderen.

In Zeeland vinden jaarlijks een groot aantal opruimacties rond de Schelde plaats. Deze worden georganiseerd door verschillende partijen. Eén keer per jaar is er een gezamenlijke opruimactie, onder de naam Schone Schelde.

Een belangrijk aandachtspunt binnen het convenant is het creëren van bewustzijn over de effecten op het milieu van zwerfafval, onder alle gebruikers van de Schelde, van bedrijven tot burgers en toeristen. Dit is essentieel om de toestroom van drijf- en zwerfafval op de langere termijn te voorkomen. Aandacht voor Public Relations en educatie is dan ook onderdeel van de primaire activiteiten in de samenwerking. Eind november is een projectgroep bij elkaar gekomen en er wordt nu gewerkt aan een gezamenlijk gedragen plan van aanpak, welke binnenkort wordt opgeleverd.

Rijkswaterstaat is trekker van het Schone Schelde Convenant vanuit haar verantwoordelijkheid als waterkwaliteitsbeheerder.

- *Initiatieven in Vlaanderen*

Er zijn ook in het Antwerpse havengebied diverse initiatieven. Zo is er in het Doeldok een 'plastic vanger' (Patje plastic) permanent aanwezig. Daarnaast is er een plastic challenge uitgeschreven (gewonnen door bedrijf Envisan dat een stofzuiger gaat bouwen om plastic pellets uit de havennatuur te gaan verwijderen). En tenslotte worden er ook in het Antwerpse havengebied regelmatig grotere en minder grote opruimacties georganiseerd.

Onderzoekers van de onderzoeksgroep Ecosysteembeheer van de Universiteit van Antwerpen doen wetenschappelijk onderzoek naar de verspreiding van plastics in de (Wester)schelde. Hiervoor is in december 2019 een hoeveelheid fluorgele flesjes in de rivier gebracht. Met GPS tracking en met akoestische tracks worden de flesjes gevolgd, zodat een beter inzicht ontstaat in de verspreidingsprocessen.

- *Inzet van GS:*

GS ziet het belang van een integrale, gezamenlijke aanpak van dit probleem en wil het onderwerp hoger op de bestuurlijke agenda krijgen. Dit wordt verder vorm en inhoud gegeven via het bestuurlijk overleg met onder andere de Haven van Antwerpen en door inzet in het kader van het convenant Schone Schelde.

Daarnaast vragen we vanuit ons opdrachtgeverschap aan de omgevingsdiensten om extra aandacht voor bedrijven die plastic granulaat produceren of daarmee werken. Bedoeling hiervan is dat de omgevingsdiensten gericht bedrijven controleren die plastic granulaat produceren of daarmee werken, toetsen of aan vergunningsvoorwaarden wordt voldaan en onderzoeken of vergunningsvoorwaarden voldoende zijn of moeten worden aangescherpt.

Vertrouwend u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd over de stand van zaken en lopende en voorgenomen acties en hiermee de toezegging te hebben afgedaan.

Met vriendelijke groet,

Gedeputeerde Staten,